

## Stipendierapport Johan Wallqvist

### **Studier av amerikanska förslag till förändringar i det internationella penningssystemet.**

Finanskrisen som bröt ut hösten 2008 skakade om världsekonomin på ett sätt som få kunnat förutspå.

För att en liknande kris inte ska inträffa igen har de stora ländernas regeringar, centralbanker och tillsynsmyndigheter föreslagit och delvis infört hårdare regelverk och stramare tillsyn av banker och finansiella institut.

I USA, krisens centrum, tvingades regeringen med stöd av centralbanken Federal Reserve rädda systemviktiga banker och finansiella institut med skattebetalarnas pengar. Men drygt två år efter krisen anses regelverken ändå vara relativt tandlösa.

På Wall Street i New York är det åter "business as usual", rapporterar amerikansk affärspress. Bonusregnen faller åter över utvalda direktörer i banker och finansföretag trots att de inte hade klarat krisen utan skattebetalarnas pengar.

Det har skapat en växande irritation i USA med krav på hårdare reglering av finansmarknaderna och radikala reformer av penningssystemet.

Jag vill tacka Publicistklubbens Hiertanämnd för stipendiet som gav mig förmånen att få studera dessa reformkrav på plats i USA i en dryg vecka.

Johan Wallqvist

Så genomförde jag studierna.

Måndag 4 april: Resdag.

Tisdag 5 april: Intervju med Stephen Zarlenga, finansman, författare, vd och grundare av American Monetary Institute i staden Valatie.

AMI kritiserar det monetära systemet och anser att det skapar ett orättvist samhälle med växande inkomstklyftor. Den amerikanska centralbanken Federal Reserve Bank, som i princip är en privat organisation, anklagas också för att ha bidragit till att skapa finanskrisen 2008.

Därför har AMI lagt fram ett lagförslag - American Monetary Act - till den amerikanska kongressen i Washington D.C. med följande huvudpunkter:

- Förstatliga Federal Reserve och organisera den under finansdepartementet så att regeringen tar kontroll över penningpolitiken i USA.
- Stoppa det rådande penningssystemet med Fractional Reserve Banking som innebär att banker lånar ut mer pengar än de lånar in och på så vis skapar nya pengar i penningssystemet med hjälp av kreditexpansion. AMI anser istället att den amerikanska staten ska ta över rätten att skapa nya pengar. Bankernas roll ska begränsas till att låna in och låna ut statligt utgivna pengar till och från hushåll och företag, enligt lagförslaget.
- AMI hävdar att reformförslagen leder till både nya jobb och lägre räntekostnader för staten och därmed innebär en lösning på USA:s skenande budgetunderskott. Med starkare statsfinanser och fler amerikaner i jobb ska mer statliga pengar investeras i landets eftersatta infrastruktur och på miljövänliga energikällor, är tanken.

Den demokratiske senatoren Dennis Kucinich har ställt sig bakom delar av AMI:s lagförslag och försöker nu få kongressen att godkänna det.

Onsdag 6 april: Intervju med professor Lasse H. Pedersen på Stern Business School vid New York University. Han är expert på likviditetsrisker i finansiella system och var en av flera framstående ekonomer som tidigt under finanskrisen, och i ett samlat grepp, tog fram förslag på lösningar för att förhindra en ny finanskris.

Professor Pedersen föreslår tillsammans med professor Nourel Roubini, ett nytt system för att mäta risker på bank- och finansmarknaderna. Bland annat därför att de internationella Basel-reglerna inte tar hänsyn till bankers sammanlagda systemrisker, hävdar de. Därför bör varje bank underkastas kapitalkrav som motsvarar bankens andel av systemrisken. Då minskar riskerna i finanssystemet som helhet.

Dessutom bör varje bank tvingas att försäkra sig mot sin systemrisk, föreslår Pedersen och Roubini.

Torsdag 7 april: Intervju med professor Paul Wachtel, på Stern Business School vid New York University.

Han är expert på centralbanker och förvarar det rådande monetära systemet Fractional Reserve Banking, inte minst i länder som USA och Sverige där staten har en insättningsgaranti för bankkundernas pengar.

Wachtel påpekar att stabiliteten i de finansiella systemen främst avgörs av synen på, och kontrollen av, risk i varje bank. Det styr i sin tur den avgörande frågan om varje banks trovärdighet gentemot kunder och andra intressegrupper.

Banker som tar stora risker i sina affärer äventyrar sin trovärdighet och systemets stabilitet. Banker som tar små risker har stor trovärdighet och stärker stabiliteten på finansmarknaderna och i det internationella penningssystemet, understryker Wachtel. Han anser att många förslag med hårdare tillsynsregler som framförts efter krisen, är otillräckliga om det blir en ny finanskris i framtiden.

Istället måste många banker kraftigt öka sina kapitalreserver för att nå större trovärdighet så att det blir bättre stabilitet på finansmarknaderna, anser Wachtel.

Fredag 8 april – söndag 10 april: Litteraturstudier.

Måndag 11 april: Intervju med Ellen Hodgson-Brown, jurist, författare och ordförande och chef för Public Banking Institute.

Hon kritiserar det rådande monetära systemet och ser framförallt ett systemfel i att stater med finansiella problem tvingas låna stora belopp av privata banker för att klara de offentliga finanserna. I till exempel USA uppgick räntekostnaderna på sådana lån till motsvarande 1700 miljarder kronor 2008, enligt Hodgson-Brown.

För att minska skuldbördan och sänka räntekostnaderna anser hon att delstater i USA ska starta fler offentligt ägda banker. Också för att ta ansvar för investeringar i eftersatt infrastruktur med mera.

Hon lyfter fram en av få delstatliga banker i USA, delstaten North Dakotas egen bank BND och hävdar att den är en starkt bidragande orsak till att North Dakota har en av USA:s mest sunda ekonomier.

Tisdag 12 april: Litteraturstudier

Onsdag 13 april: Resdag

## **Förteckning studielitteratur**

### **The Lost Science of Money**

Stephen Zarlenga

### **The American Monetary Act**

The American Monetary Institute

### **Financial Markets and Institutions**

A Modern Perspective

Anthony Saunders, Marcia Millon Cornett

### **Restoring Financial Stability**

How to repair a failed system

Viral Acharya, Matthew Richardson m fl, NYU Stern Business School

### **The Origin of Financial Crisis**

George Cooper

### **The Web of Debt**

Ellen Hodgson-Brown

### **Regulating Wall Street: The Dodd-Frank Act and The Architecture of Global Finance**

Viral V. Acharya m fl, NYU Stern Business School

### **This Times Is Different: Eight Centuries of Financial Folly**

Carmen. M. Reinhart, Kenneth Rogoff

### **Slapped by the Invisible Hand. The Panic of 2007**

Gary B.G

//